

Celebració de Joan Fuster

per FRANCESC FLORIT i NIN

Joan Fuster va morir el propassat juny. Amb ell hem perdut una de les veus més singulars i clarificadores del nostre àmbit cultural. La societat menorquina se n'ha fet poc ressò tant de la trista pèrdua com de la magnífica obra que ens ha llegat. Des d'aquestes pàgines volem retre homenatge a l'home i la seva obra.

Les cultures occidentals solen mimar les seves respectives figures intel·lectuals i les presenten amb orgull. En aquest país els col·loquem bombes i encara-els cremem públicament els llibres com en els pitjors temps de la Inquisició o del nazisme. En el millor dels casos i per causes diverses que provoquen una situació anòmala i alienada, la nostra cultura es permet el luxe d'ignorar i oblidar Fuster. Joan Fuster és una de les personalitats més carismàtiques de la cultura catalana d'aquest segle i d'altres. La magnitud i la transcendència de la seva obra és singular com comptades vegades ocorre. La qualitat intel·lectual de Fuster, la seva erudició, la penetració i la subtileza del seu pensament, l'audàcia de les seves propostes i indagacions, el converteixen en un autèntic gegant de la cultura.

Probablement les necessitats polítiques i culturals urgents del país, en el procés de redreçament nacional, van provocar que Fuster es dedicàs a reflexionar sobre qüestions puntuals i particulars del «cas català». Malgrat açò, però, Fuster s'ha sabut erigir en un dels més originals escriptors d'aquest segle tot transcendint les fronteres de la pròpia llengua. La talla europea i universal de Fuster ha quedat, tanmateix, eclipsada per aquelles necessitats urgents i també per la condició de satèl·lit a què ha estat condemnada la cultura catalana, relegada a cultura minoritzada en el concert europeu.

Joan Fuster és una de les personalitats més carismàtiques de la cultura catalana d'aquest segle i d'altres.

Joan Fuster és un erudit, un intel·lectual de la ploma, un assagista europeu dels millors. L'any de la imatge d'escriptor d'èlite i d'alta cultura especialista en fina filosofia, els pares de Fuster són d'una agraadabilíssima lectura, captivadora i interessant, gens recargolat, el seu estil és planer, diàfan, entenedor sense perdre per res el matis sorprenent ni la fonamental significativa.

Llegir Joan Fuster és, en darrer terme, llegir-nos a nosaltres mateixos per tal de descobrir-nos en una escriptura travada, completa, lliure i molt suggerent.

Joan Fuster
**NOSALTRES
ELS VALENCIANS**

edicions 62

caduf

da, que algú provoqui explosions termonuclears, o de la manipulació genètica, o de la corrupció dels ideals de la política, ...etc..., i en això esteim. El moviment verd ha de plantejar-se honestament que cal curar l'home per a poder curar el planeta. L'home i el Planeta són manifestacions diferents però complementàries d'un mateix procés evolutiu, i la cultura verda, l'ecologisme responsable, ha de contribuir que la societat i el món de la política es familiaritzi amb aquestes realitats.

L'home maltracta el Planeta perquè es maltracta a si mateix i als seus iguals

L'ecologisme polític ha de ser un tipus d'activisme convencional, igual que ho és que cada partit tingui els seus partidaris? En principi, crec que no. Els principis en què es basa l'ecologisme són com una «assignatura de continguts d'obligatori compliment» per a tothom, dit des d'una perspectiva d'un comportament humà ecològicament compatible. Ha de ser una

El moviment verd ha de plantejar-se honestament que cal curar l'home per a poder curar el planeta

mena de militància universal que destrueixi o faci inútils les fronteres i diferències ideològiques en allò que és vital per a la supervivència o conservació del conjunt.

Apart de l'abús terminològic que pateix, contribuint a una gran confusió, l'ecologia no és cap solució definitiva en sí mateixa: no és més que la paraula amb què designem al conjunt de coneixements i mètodes científics que ens ajuden a comprendre millor la natura, l'home inclos. Crec que el complement a això, una ciència i una tècnica amb rostre humà, ha de ser una mena de «pràctica espiritual» aplicada a la vida quotidiana, basada en la comprensió d'allò que és domini de la ment humana, per a despertar mecanismes que permetin modificar conductes errònies, i en poder extreure el seu potencial de comportament ètic envers uns valors altruistes i pacífics.

Passant a qüestions més pràctiques, és complet l'espectre d'ideologies polítiques en actiu institucional a Menorca? És clar que no. Està suficientment representat l'ideari de l'ecologisme polític pels partits actius? No, ni d'enfora. El suposat conflicte de si l'aparició en escena d'una opció verda diferenciada de l'Entesa de l'Esquerra podria dividir els vots d'aquesta formació i perjudicar els resultats electorals progressistes, no crec que sigui el més important. De fet, allò que és necessari i urgent, apart de lluitar civilitzadament per allò que és obvi en qüestions de política territorial (tal com més o menys explícitament ho fa l'Entesa), és donar ampli testimoni i avançar en la conscienciació social d'un ventall molt més ampli de qüestions que l'ecologisme de base i diversos moviments alternatius vénen posant damunt la taula des de fa temps; i el fet és que no sols la majoria dels governants no hi estan atents, sords i allunyats foraport en el seu món autista de tirania representativa o democràcia super-rebaixada, sinó que aquestes qüestions no estan presents, o apenes estan esboçades en les activitats institucionals i en la vida política oficial. En això Menorca es troba tan endarrerida com la resta de regions dels països.

Està suficientment representant l'ideari de l'ecologisme polític pels partits actius?

La política, igual que l'economia, és una ciència social de relacions humanes, però comptadíssims polítics en fan una traducció real d'això en la seva experiència diària. Però deixem això per a propers anàlisis.

Deixar voluntàriament en un segon pla l'acció política que té com a objectiu prioritar l'accés al poder de governar, és una guia de l'ètica social que ha de moure el compromís polític de l'ecologisme en una primera fase de desenvolupament.

Si l'ecologisme polític vol transcendir les pràctiques convencionals que han conduït a l'actual degradació de les relacions humanes i a la corrupció dels ideals de la democràcia, la justícia i la llibertat, entre d'altres valors, crec que ha de denunciar tota acció que inclogui la negociació i el consens a costa de la rebaixa i desvirtualització d'allò més substancial. Caurà en l'escavatge de cedir (què i en nom de què?) a canvi d'obtenir molts cops no més que una caricatura dels objectius inicials, amb l'il·lusió o ficció que «tothom queda content» amb el «cambalache», crec que respon a l'actitud d'esperar sempre que ens donin alguna cosa a canvi del que cedim, i això ho trob contradictori amb l'ètica altruista que l'ecologisme té l'oportunitat de difondre, no sols en les relacions polítiques sinó també en la vida quotidiana, sense establir diferències, en favor de l'evolució positiva dels valors humans. D'acord que potser hi ha molts matisos a fer a una exposició tan esquemàtica, però queda per al judici del lector investigar quines conseqüències profundes poden esdevenir-se si no s'actua per a su-perar autènticament els convencionalismes de la política conformista.